

Skabelon til essayet

I et essay reflekterer man over og undersøger et emne, der behandles i en tekst (eller flere). Grundpillerne i et essay er 1) konkrete, billedskabende eksempler, der illustrerer emnet og 2) mere abstrakte refleksioner, hvor der også inddrages faglige spejl, som gør læseren klogere på emnet og endeligt 3) en inddragelse af det tekstmateriale, der er i opgaven. Igennem hele essayet veksles der mellem de konkrete eksempler og de abstrakte refleksioner – og på et tidspunkt i essayet inddrages opgavens tekstmateriale som springbræt for selvstændige refleksioner. Det er vigtigt at understrege, at der i essayet – som i de andre genrer – skal være en tydelig rød tråd. Men i modsætning til de andre genrer er formålet med essayet hverken at forstå en litterær tekst (som i den litterære artikel) eller at udfolde sin forståelse og holdning til et emne i en så overbevisende form, at man vinder tilslutning til sine egne synspunkter (som i kronikken). Formålet med essayet er, at det skal afsøge – ikke forstå – og bevæge sig fra undren til undren på et stadig højere niveau.

Som i de øvrige skrivesgenrer i dansk skal man forestille sig en modtager, der ikke kender så meget til det emne, man skriver om, endsige den tekst (eller de tekster), man forholder sig til.

I **førskrivningsfasen** gør man sig nogle tanker over, hvad hovedemnet er, hvilken viden man har om emnet (titler, forfattere, holdninger for og imod, udbredelse etc.), på hvilke danskfaglige måder man kan gå til emnet (fakta-fiktion, arketyper, persontegninger, struktur, periodeviden etc.), og hvilke konkrete eksempler man kan give på emnet. Disse overvejelser skriver man ned, for de kan bruges senere i skriveprocessen. Man læser den tekst, man skal forholde sig til flere gange. Undervejs noterer man, hvordan teksten behandler emnet. Inden man går i gang med at skrive på sin endelige tekst, kan det være en god idé, at man forsøger at omforme sin viden til minimum tre overordnede spørgsmål/pointer (kernesætninger), der indeholder tre konkrete vinkler på emnet, som man vil komme ind på for at skabe den undren, der driver essayet fremad.

Tekstdele (Skal <i>ikke</i> være under- rubrikker i besvarelsen)	Anvisning	Karakteristiske formuleringer / Brugbare faglige begreber	Undgå!
Rubrik	I de fleste opgavesæt er det et krav, at den pågældende opgaves overskrift skal udgøre rubrikken. Hvis du selv kan bestemme rubrikkens ordlyd, bør den være fængende, da det jo er det første, læseren ser. Husk , at der ikke skal være punktum efter rubrikken.		Undgå rubrikker, der indeholder informationer om skrivegenre eller opgavenummer, fx "Essay:", "Opgave 3"
Indledning	En indledning slår emnet an, så læseren præsenteres for den undren, der er essayets drivkraft. Det kan ske ved at tage udgangspunkt i en konkret scene, der illustrerer et aspekt af emnet. Husk , at den sproglige udformning bidrager til at vække læserens interesse.	"På vej ind i biografmørket lægger jeg mærke til, at næsten alle andre i publikum er yngre end mig. De er kommet i små grupper og finder sig til rette med deres bægre med sodavand og popcorn. Jeg føler mig som en oldsag. Hvorfor er der mon ikke flere på min egen alder, der interesserer sig for disneyfilm?"	Undgå formuleringer, der beskriver, hvad du vil gøre: "Jeg vil i dette essay...". Sådanne formuleringer hører ikke hjemme i de danskfaglige genrer.
Undersøgelse	I essayets hoveddel skal du ved at veksle mellem konkrete, billedskabende eksempler, og mere abstrakte refleksioner, gøre dig selv og læseren klogere på et emne. De billedskabende dele skal gøre emnet levende for læseren og være afsat for de mere overordnede refleksioner. Når du reflekterer, afprøver du spørgende forskellige indgangsvinkler til det, du undrer dig over, men uden at nå frem til en klokkeklar konklusion. Husk at bruge uafklarethedsmarkører for at sikre den undersøgende tone: <i>hvis, måske, vist, sikkert, muligvis, sandsynligvis, nok, vel også, en slags</i> Husk , at du i de abstrakte refleksioner skal inddrage faglige spejl, der kan give dig og din læser en dybere forståelse af emnet. Faglige spejl kan være stof fra danskfaget (fx periodeviden, eksempler fra skønlitteraturen, viden om fakta- og fiktionskoder, viden om sprog) eller viden fra dine andre fag. Husk , at du skal inddrage læseren i din undersøgelse ved fx at stille retoriske spørgsmål.	Konkrete, billedskabende elementer: "Der rejser sig et brøl af latter, da Fuhlendorff leverer sin første punchline. Tårer triller, henrykte hyl gjalder, og nakker knækkes bagover. Kun én - en lidt forsagt ung mand - virker beklemmt ved situationen..." Overgang til abstrakte refleksioner: "Er det som Møllehave hævder, at definitionen på humor er, at det er det, man ikke har, hvis man insisterer på at forklare, hvad det er?" Abstrakte refleksioner: "Det kan ved første øjekast forekomme paradoksalt, at ...", "Ved nærmere eftersyn ..." "Man kan forestille sig, at ...", "Vi kan ikke uden videre afgøre ...", "Der er tilsyneladende tale om..." "Fænomenet synes at være bestemt af..." "Man må imidlertid spørge sig selv, om der ikke..." "Hvis vi ser det i lyset af Georg Simmels begreb om blaserthed..." [fagligt spejl], "I litteraturen synes samme tendens at være på spil..." [Fagligt spejl], "Hvis vi for en stund vender blikket mod mediernes talentshows [fagligt spejl]"	Undgå at skrive alt for stift og farveløst. Undgå at være privat, dvs. skriv ikke noget om dig selv, som andre ikke må vide.
Inddragelse af tekst	Teksten kan præsenteres tidligt eller lidt senere i besvarelsen, og du skal altid nævne forfatteren, tekstens titel og udgivelsesår. Teksten skal bruges som springbræt for individuelle refleksioner. Inddrag de mest relevante elementer fra teksten. Husk , at det centrale i dit essay er dine egne refleksioner over emnet - <i>ikke</i> den tekst, du skal inddrage.	"At læsning kan være en rejse ind i nye, ukendte territorier, trækkes netop frem i artiklen "Turist i fjerne landskaber" af XX (2004)."	Undgå en udtømmende gennemgang af teksten i stil med det, man kan forvente i en redegørelse.
Afrunding	Afrundingen skal være en åben afslutning, hvor du ikke på kronikagtig vis konkluderer, men i stedet afrunder på de vigtigste pointer og griber tilbage til indledningen. Den åbne afslutning kan evt. understreges af et spørgsmål. Det skal dog være tydeligt for læseren, at nu er teksten faktisk slut!	"Så humoren både inkluderer og ekskluderer. Den er tilsyneladende med til at gøre os til mennesker, den danner og afgrænser fællesskaber og skaber over- og undermennesker. Magt og afmagt går hånd i hånd med humoren. Hvem sagde Muhammedtegninger?"	Undgå formuleringer som ex: "Om man kan lide storbyen eller ej, afhænger af, hvem man er..."